

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра статистики та економічного аналізу
Кафедра обліку та оподаткування
Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
“16” травня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри статистики
та економічного аналізу
Протокол №10 від “14” травня 2024 р.
В.о. завідувача кафедри
Андрій МУЗИЧЕНКО

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри обліку та оподаткування
Протокол № 12 від “15” травня 2024 р.
В.о. завідувача кафедри
Володимир ЛИТВИНЕНКО

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 11 від “01” травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Микола ТАЛАВИРЯ

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Аналітичне і обліково-правове
забезпечення бізнесу»
Анатолій ШИШ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ**

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу»
Факультет економічний
Розробники: професор кафедри статистики та економічного аналізу,
д.е.н., професор Інна ЛАЗАРИШИНА
доцент кафедри обліку та оподаткування,
к.е.н., доцент Людмила МЕЛЬЯНКОВА,
доцент кафедри економічної теорії,
к.е.н., доцент Наталя БОЛГАРОВА

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Історія економіки, обліку та аналізу»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>071 «Облік і оподаткування»</i>	
Освітня програма	<i>«Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	<i>150</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>5</i>	
Кількість змістових модулів	<i>3</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	<i>45 год.</i>	- <i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>45 год.</i>	- <i>год.</i>
Лабораторні заняття	- <i>год.</i>	- <i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	- <i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>6 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: набуття здобувачами знань з історії економіки, бухгалтерського обліку та аналізу для розуміння предметної області.

Завдання: розуміти історію та закономірності розвитку економіки, обліку та аналізу, їх місце і роль на різних етапах еволюції суспільства, що сприятиме формуванню наукового світогляду, високого загальноосвітнього й фахового рівнів.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві

ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма здобуття вищої освіти					Заочна форма здобуття вищої освіти			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р		л	с	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Історія економіки									
Тема 1. Особливості господарського розвитку періоду формування ранніх цивілізацій (період до – V ст. н.е.)	1	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 2. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V-XV ст.)	2	7	2	2	3	-	-	-	-
Тема 3. Формування передумов та становлення ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – XVIII ст.)	2	7	2	2	3	-	-	-	-
Тема 4. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (др. пол. XIX – початок XX ст.)	3	7	2	2	3	-	-	-	-

Тема 5. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства (др. пол. XIX - XX ст.)	3	7	2	2	3				
Тема 6. Світове господарство на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – поч. XXI ст.)	4	7	2	2	3				
Тема 7. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.)	5	9	3	3	3				
Разом за змістовним модулем 1		50	15	15	20				
Змістовий модуль 2. Історія бухгалтерського обліку									
Тема 1. Історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку	6	9	3	3	3				
Тема 2. Зародження та розвиток обліку у Стародавньому світі	7	7	2	2	3				
Тема 3. Причини виникнення подвійного запису. Роботи Б. Контрульї та Л. Пачолі у її розвитку та поширенні	7	7	2	2	3				
Тема 4. Староіталійська форма рахівництва	8	7	2	2	3				
Тема 5. Подвійна бухгалтерія у Франції	9	7	2	2	3				
Тема 6. Виникнення обліку як науки	9	7	2	2	3				
Тема 7. Етапи розвитку обліку в Україні	10	6	2	2	2				
Разом за змістовим модулем 2		50	15	15	20				
Змістовий модуль 3. Історія розвитку економічного аналізу									
Тема 1. Виникнення економічного аналізу як практики економічних відносин	11	10	3	3	4				
Тема 2. Економічний аналіз в епоху домонополістичного та монополістичного капіталізму	12	10	3	3	4				
Тема 3. Розвиток економічного аналізу в Україні	13-14	12	4	4	4				
Тема 4. Аналіз як функція управління	14	8	2	2	4				
Тема 5. Тенденції еволюції економічного аналізу у XXI столітті	15	10	3	3	4				
Разом за змістовим модулем 3		50	15	15	20				
Усього годин		150	45	45	60				

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості господарського розвитку періоду формування ранніх цивілізацій (період до – V ст. н.е.)	2
2.	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V-XV ст.)	2
3.	Формування передумов та становлення ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI –XVIII ст.)	2
4.	Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (др. пол. XIX – початок XX ст.)	2
5.	Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства (др. пол. XX ст.)	2
6.	Світове господарство на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – поч. XXI ст.)	2
7.	Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.)	3
8.	Історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку	2
9.	Зародження та розвиток обліку у Стародавньому світі	2
10.	Причини виникнення подвійного запису. Роботи Б. Контрульї та Л. Пачолі у її розвитку та поширенні	2
11.	Староіталійська форма рахівництва	2
12.	Подвійна бухгалтерія у Франції	3
13.	Виникнення обліку як науки	2
14.	Етапи розвитку обліку в Україні	2
15.	Виникнення економічного аналізу як практики економічних відносин	3
16.	Економічний аналіз в епоху домонополістичного та монополістичного капіталізму	3
17.	Розвиток економічного аналізу в Україні	4
18.	Аналіз як функція управління	2
19.	Тенденції еволюції економічного аналізу у XXI столітті	3
Усього		45

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості господарського розвитку періоду формування ранніх цивілізацій (період до – V ст. н.е.)	2
2	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V-XV ст.)	3

3	Формування передумов та становлення ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI –XVIII ст.)	3
4	Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (др. пол. XIX – початок XX ст.)	3
5	Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства (др. пол. XX ст.)	3
6	Світове господарство на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – поч. XXI ст.)	3
7	Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.)	3
8	Історичні передумови виникнення бухгалтерського обліку.	3
9	Зародження та розвиток обліку у Стародавньому світі.	3
10	Причини виникнення подвійного запису. Роботи Б. Контрульї та Л. Пачолі у її розвитку та поширенні.	3
11	Староіталійська форма рахівництва.	3
12	Подвійна бухгалтерія у Франції.	3
13	Виникнення обліку як науки.	3
14	Етапи розвитку обліку в Україні.	2
15	Виникнення економічного аналізу як практики економічних відносин	4
16	Економічний аналіз в епоху домонополістичного та монополістичного капіталізму	4
17	Розвиток економічного аналізу в Україні	4
18	Аналіз як функція управління	4
19	Тенденції еволюції економічного аналізу у XXI столітті	4
Усього		60

4. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- інші види.

5. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

6. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне і письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

7. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

8. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn буде створено – *нова дисципліна*);

- Мельянова Л.В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Історія економіки, обліку і аналізу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Модуль 2. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2024. 100с.

- Лазаришина І.Д. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Історія економіки, обліку і аналізу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Модуль 3. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 85с.

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Бандура З.Л. Оцінка в бухгалтерському обліку : навч. посіб. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 143 с.
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2024).
3. Болгарова Н.К. Методичні вказівки з дисципліни «Мікроекономіка та макроекономіка» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка (Економічна кібернетика)». Київ : НУБіП України, 2022.
4. Болгарова Н.К. Методичні рекомендації з дисципліни «Економікс: макроекономіка» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» за спеціальність 075 «Маркетинг». Київ : «Наукова столиця», 2021. 170 с.
5. Болгарова Н.К., Гаврилюк В.П. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП» Компрінт», 2019. 410 с.
6. Вакульчик О.М., Васильєва В.Г., Бабенко Л.В. Фінансовий облік I за НП(С)БО : навч. посіб. Університет митної справи та фінансів. Дніпро : УМСФ, 2023. 243 с.
7. Вакульчик О.М., Васильєва В.Г., Бабенко Л.В. Фінансовий облік II за НП(С)БО : навч. посіб. Університет митної справи та фінансів. Дніпро : УМСФ, 2024. 244 с.
8. Владимиров К.М. Морозова О.Г. Владимірова Л.В. Історія економіки та економічної думки. Навч. посіб. Київ: Ун-т ім Т. Шевченка, 2020. 406 с.
9. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. унт., 2020. 232 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3701>
10. Гузенко І.Ю. Глобальна економіка. навч. посіб. Нац. техн. ун-т. Дніпровська політехніка». Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 168 с.
11. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2024).
12. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки / За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т. Ю. Федьковича, 2022. 368 с.
13. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікрота макроекономіки / За ред. Галушки З.І. Чернівці. Чернівец. нац. ун-т. 2022. 190 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4534>
14. Економікс: навчальний посібник / М.П.Талавирия та ін. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2023. 532 с.
15. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник / Е.М. Забарна та ін. Херсон: Олді-плюс, 2020. 412 с.
16. Економічна теорія: Навчальний посібник / М.П.Талавирия та ін. Київ : Ви-во «Наукова Столиця». 2020. 338 с.
17. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: <http://www.ief.org.ua> (дата звернення: 01.05.2024).
18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій:

- Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99 (дата звернення: 15.04.2024).
19. Маренич Т.Г. Системний підхід до сутності професійного судження бухгалтера. *Бізнес Інформ*. 2022. №10. С. 132-144.
 20. Мельянюкова Л.В. Виплати працівникам: вітчизняна та міжнародна практика обліку. *Регіональна економіка та управління*. № 2(26). 2019. С. 24-28
 21. Мельянюкова Л.В., Железнякова С.О. Недоліки і переваги методів оцінки вибуття запасів. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки*: збірник праць науково-практичної конференції. Луцьк. 2018. С. 32-34.
 22. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України. URL: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/2653-psbu.html> (дата звернення 11.02.2024).
 23. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 01.06.2024).
 24. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 01.06.2024).
 25. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 01.06.2024).
 26. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 01.06.2024).
 27. Пачолі, Л. Трактат XI. Київ : Експерт- Про, 2000. 80 с.
 28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html> (дата звернення 17.03.2024).
 29. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (з наступними змінами і доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 23.03.2024).
 30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., №996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 15.04.2024).
 31. Професія бухгалтера в управлінні підприємством та його економічною безпекою : колект. монографія. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2023. 523 с.
 32. Пушкар М.С., Гавришко Н.В., Романів Р.В. Історія обліку та контролю господарської діяльності: навч. посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 223с.
 33. Татар М.С. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". Харків : ХАІ, 2021. 199 с.
 34. Шкуліпа Л.В. Розвиток бухгалтерського обліку у вимірі міжнародних стандартів фінансової звітності та інноваційних технологій: методологія та практика: монографія. Державна служба статистики України, Національна академія статистики, обліку та аудиту. Ніжин : Орхідея, 2020. 615с.

35. Hafurova O.V., Meliankova L.V., Wages and salaries as a part of the labor market (on the example of the agrarian sector of the economy). *JBEEES*. Gyeonggi-do, KOREA (461-720). December. 2019. pp.9-19.
36. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз: історія та тенденції розвитку: Монографія. Рівне : УДУВГП.2002.182с.
37. Lazaryshyna I. Economic analysis evolution: from pre-monopoly and monopoly capitalism to neo-industrialism. Theoretical and methodological approaches to the formation of a modern system of national and international enterprises, organizations and institutions' development (2nd ed.): *collective monograph* editor. by Shneider B. Dallas: Primedia eLaunch LTD, 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/tmafmseoid.ed-2.11> (дата звернення_25.03.2024)